

ผลกระทบของการจัดการท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่าต่อสภาพแวดล้อม
และประชาชนบ้านรวมมิตร จังหวัดเชียงราย

IMPACT OF TREKKING TOURISM ON THE ENVIRONMENT AND
LOCAL PEOPLE, BAN RUAM MITR CHIANGRAI PROVINCE

นายสำรวย หนูแสง

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการเกษตรและป่าไม้

พ.ศ. 2541

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บทคัดย่อ

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการเกษตรและป่าไม้

ผลกระทบของการจัดการท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่าต่อสภาพแวดล้อม
และประชาชนบ้านรวมมิตร จังหวัดเชียงราย

โดย

นายตำรวจ หนูแสง

ตุลาคม 2541

ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ทุนผล

ภาควิชา/คณะ : ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของประชาชนบ้านรวมมิตรและประชาชนในหมู่บ้านตามเส้นทางเดินป่า และผลกระทบของการจัดการท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่าบ้านรวมมิตรที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อหาแนวทางแก้ไขตามธรรมชาติของประชาชนบ้านรวมมิตรและประชาชนในหมู่บ้านตามเส้นทางเดินป่า ผู้ให้ข้อมูลคือหัวหน้าครอบครัวราษฎรบ้านรวมมิตรและหมู่บ้านตามเส้นทางเดินป่า ซึ่งได้แก่ บ้านจะแล บ้านยะฟู และบ้านเข้าห้วยแม่ซำ ท้องที่ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบจำนวนทั้งสิ้น 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 40 ปี ร้อยละ 48.33 ไม่ได้เรียนหนังสือ ส่วนใหญ่เป็นคนที่ย้ายมาจากท้องถิ่นอื่น ภายในครอบครัวมีสมาชิกเฉลี่ย 5 คน และมีสมาชิกภายในครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวละ 3 คน ใน 1 ปีที่ผ่านมาไม่มีสมาชิกในครอบครัวได้ย้ายออกจากหมู่บ้านเลย แต่มีสมาชิกจากภายนอกย้ายเข้ามาอยู่ใน หมู่บ้าน 3 คน

ผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่าทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า ตั้งแต่มีการจัดการท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่าเกิดขึ้นในบริเวณนี้ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอาชีพเพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ก็มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ส่วนการถือครองที่ดิน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่ามีที่ดินเท่าเดิม

ผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่าทางด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ตั้งแต่มีการจัดการท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่าเกิดขึ้นในบริเวณนี้ ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดรับประทานอาหารเช้าที่เป็นชนิดและลักษณะของอาหารเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม วัฒนธรรมในการรับประทานอาหารเช้าส่วนใหญ่ก็เปลี่ยนไปจากเดิม ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดใช้เครื่องอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน และไม่ได้แต่งกายด้วยชุดชาวเขาเหมือนแต่ก่อน การร้องเพลงส่วนใหญ่จะเป็นเพลงตามสมัยนิยม และเกือบทั้งหมดมีสมาชิกในบ้านที่พูดภาษาต่างประเทศได้ บ้านเรือนของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สร้างแบบสมัยใหม่ และนิยมให้บุตรหลานเรียนหนังสือสูงขึ้นกว่าเดิม การพังกันในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะพังกันไม่ได้เหมือนสมัยก่อน ในขณะที่กรณีของโจรสลัดลดลงกว่าเดิมมาก

ผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่าในด้านกายภาพ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า การท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่ามีผลให้จำนวนป่าไม้และสัตว์ป่าลดลง สาเหตุเพราะช้างที่ใช้ในการรับส่งนักท่องเที่ยวมีจำนวนมาก หลังเลิกงานแล้วเจ้าของปล่อยเข้าไปหากินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขียบย่างกล้าไม้ในป่า ทำลายต้นไม้ขนาดเล็ก ประชาชนส่วนหนึ่งยังตัดไม้ไปสร้างที่พักให้นักท่องเที่ยวและใช้ทำฟืนในการประกอบอาหาร ส่วนสัตว์ป่านั้นเมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในบริเวณนี้มีผู้คนจากท้องถิ่นอื่นอพยพเข้ามาอยู่มากขึ้น มีการล่าสัตว์เพื่อเป็นอาหารจึงทำให้สัตว์ป่าลดลง และสภาพแวดล้อมบนเส้นทางเดินป่าเสื่อมโทรมลง เกิดการพังทลายของดิน คุณภาพของน้ำเสื่อมลง แต่ความสะอาดภายในหมู่บ้านมีมากขึ้น ปริมาณขยะลดลง และสิ่งอำนวยความสะดวกดีขึ้นกว่าเดิม ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดระบุว่าจำนวนบ้านเรือนและร้านค้าภายในหมู่บ้านเริ่มแออัดขึ้น และร้อยละ 55.33 ระบุว่ามี นักท่องเที่ยวตามหาหญิงบริการและยาเสพติด แต่ชาวบ้านบอกว่าไม่มีหญิงบริการในท้องที่นี้ ส่วนยาเสพติดผู้นำเที่ยวจะพานักท่องเที่ยวไปเสพตามหมู่บ้านชาวเขาที่อยู่บนคอยต่าง ๆ ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นควรที่จะปรับปรุงชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป โดยส่วนใหญ่กล่าวว่าควรให้นายมานพ เลิศบรรจงขวัญ ซึ่งปัจจุบันผู้จัดการทัวร์ช้างบ้านรวมมิตรเป็นผู้นำในการออกไปประสานงานกับบุคคลภายนอกต่อไป

ABSTRACT

Abstract of special problem submitted to the Graduate School of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Agriculture and Forestry Administration

IMPACT OF TREKKING TOURISM ON THE ENVIRONMENT AND LOCAL PEOPLE, BAN RUAM MITR, CHIANGRAI PROVINCE

By

SUMRAUY NHUSAENG

OCTOBER 1998

Chairman Associate Professor Dr. Numchai Thirunpon
Department/Faculty: Department of Agricultural Extension, Faculty of
Agricultural Business

The objectives of this research were 1) to examine personal, social and economic characteristics of the Ruam-mitr Village residents and those of the villages along the trails as well as effects of trekking tour at Ruam-mitr Village on natural and social environments and culture; and 2) to determine guidelines for improvement of such effects from the viewpoints of the residents of Ruam-mitr Village and the villages along the trails, namely Cha-lae Village, Ya-Fu Village, and Yao-hui-maesai Village, Mae-yao Subdistrict, Muang District, Chiangrai. Questionnaires were used for data collection and the respondents were 60 household heads, selected by systematic random sampling. The statistical analysis included percentage, frequency, mean and standard deviation.

The study revealed that most respondents were male, 40 years old on average, 48.33% uneducated, and the majority were not local residents. There was an average of 5 people in each family, with 3 people earning income. None of the residents moved out from the areas during the past year but 3 outsiders moved into the villages.

Economic effects of trekking tour were more jobs, higher incomes, and higher expenses of the respondents; their land holding remained unchanged.

For the social and cultural effects, it was found that there changes in almost all of the respondents' types of food and eating habit. They used facilities to facilitate their daily lives and did not wear the hill-tribe clothings as before. Most of them sang popular songs and most family members could speak a foreign language. They built modern houses and their children had higher education. Robbery, as well as mutual helping in the villages, was lessened.

The effects of trekking tour on physical environments, indicated by most of the respondents, were the decrease in forest areas and number of wildlife due to damage of vegetation by the elephants used for transporting the tourists, the cutting of trees by villagers to build lodgings for the tourists and also to use as fuel wood in cooking, and hunting of wild animals for food. Hunting also caused deterioration of the environments along trekking paths, soil erosion, and water quality deterioration. However, the villages became cleaner; the volume of garbage, smaller; and life, more convenient.

All of the respondents indicated that the villages became crowded. More than half of them stated that some tourists asked for women and drugs and they informed them of unavailability of service girl in the villages. The tourists were led by the guides to take drugs at hilltribe villages on the mountains. All the respondents recommended that the villages should be improved to become sustainable tourist spots; most of them agreed that Mr. Manop Lertbunchongkwan, the manager of Ban Ruam Mitr elephant tour, should be the leader in coordination and cooperation with outside people and organisations.